ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

5.- Ἐργαζόμενοι φοιτητές. - Ἐπιμόρφωση, ψυχαγωγία

ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ φοιτητές φθάνουν τά 40% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων πού σπουδάζουν στίς Ἀνώτατες Σχολές περιοχῆς Ἀθηνῶν - Πειραιῶς. Τά 80—90% τοῦ ποσοστοῦ αὐτοῦ καλύπτονται ἀπό σπουδαστές πού φοιτοῦν σέ Σχολές θεωρητικῶν ἐπιστημῶν (Νομική, Φιλοσοφική, Πάντειος κλπ.).

● ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ αὐτό τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν ἀποτελεῖται ἀπό νέους πού προέρχονται ἀπό τίς οἰκονομικά ἀσθενέστερες κοινωνικές τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Αὐτό εἶναι καί τό βασικό αἴτιο πού ἡ ἐργασία γίνεται ἀνάγκη γιά τήν ὕπαρξη τῶν νέων αὐτῶν σά φοιτητῶν. Ὅμως, ἡ ἀνάγκη γιά ἐργασία δέν ἔχει τό ἴδιο μέγεθος καί τήν ἴδια μορφή σέ κάθε περίπτωση. Γιατί οἱ συνθῆκες πού τή δημιουργοῦν εἶναι διαφορετικές γιά τόν καθένα.

● ΜΠΟΡΟΥΜΕ ὡστόσο νά κατατάξουμε τούς ἐργαζόμενους φοιτητές σέ δύο βασικές κατηγορίες, καθορίζοντας τή μορφή καί τό μέγεθος τῆς ἀνάγκης γιά ἐργασία.

● ΠΡΩΤΗ κατηγορία: Εἶναι οἱ φοιτητές πού προέρχονται ἀπό οἰκογένειες πού ὁπωσδήποτε ἡ οἰκονομική τους κατάσταση ἀπαιτεῖ ἀπ' αὐτούς νά συνεισφέρουν στό οἰκογενειακό βαλάντιο. Γιατί δέν γίνεται ἀλλοιῶς. Εἶναι τά παιδιά πού γνωρίζουν, πρίν μποῦν σέ Ἀνώτατη Σχολή, ὅτι θά ἐργάζονται καί θά σπουδάζουν ταυτόχρονα. Καί ἄλλα ἀπ' αὐτά πιάνουν δουλειά προτοῦ γίνουν φοιτητές καί ἄλλα μετά τήν εἰσαγωγή τους στό Πανεπιστήμιο.

● ΔΕΥΤΕΡΗ κατηγορία: Εἶναι οἱ φοιτητές πού προέρχονται ἀπό οἰκογένειες πού ἡ οἰκονομική τους κατάσταση ἐπιτρέπει σ' αὐτούς νά σπουδάσουν, ἀλλά πού δέν ἀφήνει περιθώρια στούς γονεῖς τους νά τούς βοηθήσουν οἰκονομικά.

«Ναί, παιδί μου, νά πᾶς νά σπουδάσης. Ἐδῶ, στό σπίτι σου; θά βρῆς φαγητό καί ὕπνο. Μόνο μήν περιμένης οἰκονομική βοήθεια ἀπό μᾶς ἐνόσω σπουδάζεις, γιατί τά χρήματα πού μπαίνουν στό σπίτι μας εἶναι πολύ λίγα, ὅπως ξέρεις». Αὐτή εἶναι ἡ ἀπάντηση πού παίρνουν συνήθως οἱ νέοι πού ἀνήκουν στή δεύτερη κατηγορία. Ἔτσι, ἀναγκάζονται νά ἐργασθοῦν γιά νά ἀντιμετωπίσουν τίς ἀνάγκες πού ἔχουν σά φοιτητές καί σά νέοι (ἀγορά σημειώσεων καί βιβλίων, λόγω ἐλλείψεως συγγραμμάτων, ἀγορά ἐξωπανεπιστημιακῶν βιβλίων συγγενῶν πρός τά διδασκόμενα μαθήματα, ἀγορά γραφικῆς ὕλης, ναῦλα, ἔξοδα ψυχαγωγίας καί ἐπιμόρφωσης κ.ἄ.).

● ΑΛΛΑ τή δεύτερη κατηγορία μποροῦμε νά τή χωρίσουμε σέ δύο ὑποκατηγορίες: Ἡ πρώτη ἀποτελεῖται ἀπό φοιτητές πού οἱ οἰκογένειές τους εἶναι μόνιμα ἐγκατεστημένες στήν Ἀθήνα ἤ τόν Πειραιά, γεγονός πού τούς ἐξασφαλίζει τροφή καί στέγη. Ἡ δεύτερη ἀποτελεῖται ἀπό φοιτητές πού προέρχονται ἀπό τήν ἐπαρχία, πού βρίσκονται δηλαδή μακριά ἀπ' τίς οἰκογένειές τους. Αὐτό σημαίνει πώς ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα στέγης καί τροφῆς. Μά, γιά τό πρόβλημα αὐτό ὑπάρχει τό φοιτητικό συσσίτιο καί οἱ φοιτητικές ἑστίες, θά μᾶς ποῦνε. Ἄς δοῦμε κατά πόσο λύνουν τό πρόβλημα.

● ΓΙΑ ΤΟΥΣ ἄπορους φοιτητές (α', β' καί γ' κατηγορίας) ὑπάρχει συσσίτιο. Τρῶνε φαγητό, μεσημέρι καί βράδυ, συνολικῆς ἀξίας 25 δραχμῶν. Μέ τό κουπόνι τῶν 25 δραχμῶν, ὁ ἄπορος φοιτητής μπορεῖ νά φάη μία μακαρόνια, μία ρεβύθια, μία χόρτα, μία φέτα, μία πατάτες καί ψωμί. Ποιότητα φαγητοῦ πολύ χαμηλή καί ποσότητα μειωμένη (γιά νά μπορῆ καί ὁ ἰδιώτης, πού ἔχει ἀναλάβει μέ μειοδοτικό διαγωνισμό τή σίτιση τῶν φοιτητῶν, νά βγάλη καμμιά «δεκάρα»). ἀπό τό εἰκοσάρικο).

● Μ' ΑΥΤΟ ὅμως τό διαιτολόγιο, εἶναι δυνατό νά ζήση ἕνας νέος, καί μάλιστα ἐργαζόμενος πνευματικά; Ἀσφαλῶς, ὄχι. Καί γιά νά φάη καλύτερα, θά πρέπει νά ἔχη χρήματα, πού ὅμως δέν μπορεῖ νά τοῦ ἐξασφαλίση τό φτωχό σπίτι του.

● ΤΟ ΘΕΜΑ τῆς στέγης τώρα: Τά 30—40% τοῦ φοιτητικοῦ πληθυσμοῦ Ἀθηνῶν - Πειραιῶς προέρχονται ἀπό τήν Ἐπαρχία. Ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν φοιτητῶν τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἶναι περίπου 33.000. Ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν φοιτητῶν ΑΣΟΕΕ, Παντείου, Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς καί Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς, εἶναι 21.000 περίπου.

● ΓΙΑ ΤΟΥΣ φοιτητές πού προέρχονται ἀπό Ἐπαρχία, λειτουργοῦν δύο «Ἑστίες». Μία τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (Οἶκος Φοιτητοῦ) μέ 500 (πεντακόσιες) θέσεις, ἀποκλειστικά γιά φοιτητές Σχολῶν Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί μία τοῦ Ἐθνικοῦ Ἱδρύματος «Βασιλεύς Παῦλος» (Φοιτητική Ἑστία Ἀρρένων Ἀθηνῶν) μέ 276 θέσεις, γιά φοιτητές ἑξωπανεπιστημιακῶν Σχολῶν. Ἀπό τίς 276 θέσεις, δέκα (10) εἶναι γιά σπουδαστές Ἀνωτέρων Σχολῶν.

● ΣΤΗ Φοιτητική Ἑστία τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ φοιτητής καταβάλλει 500 δραχμές τό μῆνα γιά ὕπνο. Στή Φοιτητική Ἑστία Ἀρρένων, 1.400 δραχμές τό μῆνα γιά ὕπνο καί φαγητό. Οἱ αἰτήσεις γιά τήν κατάληψη θέσεως στίς Ἑστίες ὑποβάλλονται ἀπό 10 Ἰουνίου ἕως 10 Ἰουλίου. Οἱ πρωτοετεῖς φοιτητές ἀποκλείονται ἔτσι παντελῶς ἀπό τίς Ἑστίες, ἀφοῦ τά ἀποτελέσματα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων βγαίνουν τέλος Ὀκτωβρίου.

● ΟΚΤΑΚΟΣΙΕΣ (800) περίπου θέσεις δέν εἶναι δέβαια δυνατόν νά καλύψουν τό πρόβλημα στέγης χιλιάδων φοιτητῶν πού προέρχονται ἀπό τήν Ἐπαρχία. Οἱ θέσεις τῆς Φοιτητικῆς Ἑστίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν θά αὐξηθοῦν κατά 256, ἐφ' ὅσον μεταστεγασθοῦν τά ἐργαστήρια τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς, τά ὁποῖα σήμερα λειτουργοῦν σέ μία πτέρυγα τοῦ Οἴκου Φοιτητοῦ, στήν Πανεπιστημιούπολη.

● ΒΛΕΠΟΜΕ, λοιπόν, ὅτι μόνο μέ τήν ἐργασία μποροῦν νά ἀντιμετωπίσουν τίς παραπάνω ἀνάγκες, τροφῆς καί στέγης, τίς ἀνάγκες πού δημιουργεῖ ἡ φοίτησή τους στίς Ἀνώτατες Σχολές, τίς ἀνάγκες πού ἔχουν σά νέοι, οἱ προερχόμενοι ἀπό τίς κοινωνικές τάξεις πού ἀναφέραμε πιό πάνω, φοιτητές.

● ΕΤΣΙ, ἔχομε τήν κατηγορία τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν, μέ τά ἰδιαίτερα προβλήματά της. Προβλήματα ἐργασίας καί σπουδῶν.

● ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ πού παρέχονται στό φοιτητή γιά νά βρῆ ἐργασία εἶναι πολύ περιορισμένες. Γιατί οἱ ἐργασίες πού συνήθως προσφέρονται εἶναι τέτοιες, πού δημιουργοῦν πρόσθετα προβλήματα σ' ὅσους τελικά, λόγω μεγάλης οἰκονομικῆς ἀνάγκης, τίς ἀποδέχονται. Πρόκειται γιά ὑπαλληλικές θέσεις σέ καταστήματα πού ἀπαιτοῦν τή διάθεση σχεδόν ὅλου τοῦ χρόνου κάθε μέρας (8ωρο). Ἡ γιά πλήρη ἀπασχόληση σέ ἐργοστάσια, ξενοδοχεῖα, ἑστιατόρια.

● ΓΙΑ ΤΙΣ ἐργασίες πού δέν ἀπαιτοῦν 8ωρη ἀπασχόληση (ἰδιαίτερα μαθήματα σέ μαθητές Δημοτικοῦ καί Γυμνασίου, δικηγορικά γραφεῖα, baby sitter κλπ.) οἱ ἐργοδότες δίνουν ἐλάχιστες ἀμοιβές. Καί τοῦτο γιατί ἡ ζήτηση ἐργασίας προέρχεται ἀπό φοιτητές... Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο οἱ φοιτητές πού πιάνουν δουλειά π.χ. μέσω τοῦ Γραφείου Εὑρέσεως Ἐργασίας τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης καλύπτουν τά 10% σχεδόν τῶν αἰτήσεων πού ὑποβάλλονται σ' αὐτό ἀπό τούς ἐνδιαφερομένους.

● ΑΛΛΑ οἱ ἐργαζόμενοι φοιτητές ἀντιμετωπίζουν πρόσπαντός προβλήματα σπουδῶν. Οἱ Ἀνώτατες Σχολές θέλουν νά ἀγνοοῦν τήν ὕπαρξη χιλιάδων ἐργαζομένων σπουδαστῶν καί δέν παρέχουν σχεδόν καμμιά διευκόλυνση σέ αὐτούς. Οἱ καθηγητές δέν δείχνουν καμμιά ἰδιαίτερη κατανόηση, ἐκτός ἐλαχίστων μεμονωμένων περιπτώσεων (ὁρισμένοι καθηγητές τῆς Νομικῆς Ἀθηνῶν). Ὅσοι παίρνουν παρουσίες στά μαθήματά τους δέν ἀποδέχονται σά δικαιολογημένη την ἀπουσία τοῦ ἐργαζόμενου φοιτητῆ καί ἀρνοῦνται νά τοῦ δώσουν ὑπογραφή πράγμα πού σημαίνει ὅτι τοῦ στεροῦν τό δικαίωμα νά προσέλθη στίς τμηματικές ἐξετάσεις τοῦ μαθήματός τους.

● ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ἐξετάσεων, τμηματικῶν καί πτυχιακῶν, καταρτίζεται χωρίς νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ μεγάλη αὐτή κατηγορία τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν — ἐκτός ἐλαχίστων περιπτώσεων — καί σέ ὁρισμένα μάλιστα μαθήματα, πού συναντᾶμε κατά καιρούς στή Νομική Σχολή Ἀθηνῶν. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι πολλοί χάνουν καί τό ἔτος τους ἀκόμη, γιατί τήν ὥρα τῶν ἐξετάσεων πρέπει νά βρίσκωνται στίς ἐργασίες τους (ὅλοι οἱ ἐργοδότες δέν δίνουν ἄδεια στούς ὑπαλλήλους τους φοιτητές γιά νά πάρουν μέρος στίς ἐξετάσεις). Σέ πολλές περιπτώσεις οἱ φοιτητές αὐτοί ἐγκαταλείπουν τελικά τίς σπουδές τους.

● ΕΤΣΙ, ἐνῶ τό Πανεπιστήμιο, ἀπό τή μιά μεριά «ἀναγνωρίζει» τήν ὕπαρξη τῆς «τάξεως» τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν — λειτουργία, ἔστω ὑποτυπώδης, γραφείου εὑρέσεως ἐργασίας φοιτητῶν πού ἱδρύθηκε πρό τοῦ 1966 — ἀπό τήν ἄλλη δέν παρέχει καμμιά διευκόλυνση στούς νέους αὐτούς, οὔτε ποτέ ἔχει ἀσχοληθῆ μέ τά προβλήματά τους, πράγμα πού δείχνει γιά μιά ἀκόμη φορά τήν ἀντιδημοκρατική του θέση ἀπέναντι σέ κοινωνικά προβλήματα, ὅπως εἶναι αὐτό τῶν ἐργαζόμενων φοιτητῶν, ἀλλά καί τό πόσο εἶναι ξεκομμένα τά ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα ἀπό τήν πραγματικότητα τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Ἡ «τάξη» τῶν ἐργαζόμενων φοιτητῶν ἀποδεικνύει πώς ὅλοι οἱ νέοι μας δέν ἔχουν τίς ἴδιες εὐκαιρίες νά σπουδάσουν καί πώς ὅλοι οἱ νέοι, πού τελικά εἰσάγονται σέ μιά Ἀνώτατη Σχολή δέν σπουδάζουν κάτω ἀπό τίς ἴδιες συνθῆκες.

● ΣΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ παρατηρήσεις μιᾶς ἔρευνας πού ἔγινε ἀπό ὁμάδα ἐπιστημόνων τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπό τό 1966 ὡς τό 1969, μεταξύ φοιτητῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν περιοχῆς Ἀθηνῶν, ἀναφέρονται καί τά ἑξῆς:

«Ἐκ τῆς γενομένης κοινωνικῆς διερευνήσεως 65 φοιτητῶν παρετηρήθη, ὅτι τό πολιτισμικόν ἐπίπεδον τῆς οἰκογενείας των εἶναι χαμηλόν (69,2% τῶν πατέρων εἶναι ἀγρόται, ἐργατοτεχνῖται καί ἐργάται καί μόνον τό 4,6% ἔχουν πατέρα ἐπιστήμονα). Εἰς τό 81, 5% ἡ μητέρα δέν ἐργάζεται καί ἀσχολεῖται μέ οἰκιακάς ἐργασίας. Τέλος, τό 18,5% ἀποτελεῖται ἀπό μητέρας ἀσχολουμένους μέ τήν γεωργίαν, οἰκιακάς βοηθούς, μόνον μέλος τῆς οἰκογενείας τό ὁποῖον ἠκολούθησεν ἀνωτέρας σπουδάς και μονον εἰς τό 38,4% ὑπαρχει ἄλλο ἤ ἄλλα μέλη τά ὁποία ἠκολούθησαν ἤ ἀκολουθοῦν ἀνωτέρας σπουδάς.

»Ἡ οἰκονομική κατάστασις τῶν οἰκογενειῶν τῶν φοιτητῶν εἶναι μετρία καί εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις μόλις ἐπιτρέπει ἀνεσίν τινα. Εἰς πολλάς περιπτώσεις ἡ οἰκογένεια ὑποβάλλεται εἰς στερήσεις, καθότι τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ εἰσοδήματος διατίθεται διά τάς σπουδάς τῶν φοιτητῶν.

»Μέγας ἀριθμός φοιτητῶν ἐργάζεται παράλληλα μέ τήν φοίτησίν των καί πολλάκις εἰς ἐργασίας μή ἁρμοζούσας εἰς τήν φοιτητικήν των Ἰδιότητα (π.χ. οἰκοδόμοι)».

ΝΑ ΑΜΕΙΒΕΤΑΙ

ΜΙΛΗΣΑΜΕ, λοιπόν, γιά τόν φοιτητή πού ἐργάζεται, πού ἐργάζεται ὅμως διπλά. Γιατί ὁ φοιτητής εἶναι ἐξ ὁρισμοῦ ἐργαζόμενος. Ἄς τό κάνουμε ὅμως πιό λιανά:

● ΟΙ ΑΝΩΤΑΤΕΣ Σχολές εἶναι τά «ἐργοστάσια» ὅπου παράγονται ἐπιστήμονες, ἤ ἀλλιῶς, ἀνώτατα στελέχη τῆς Οἰκονομίας. Ἐργάτες παραγωγῆς, οἱ διδάσκοντες. Ὅμως καί τό ἴδιο τό ὑπό διαμόρφωση ὑλικό— ὁ φοιτητής— συμμετέχει στήν παραγωγή. Γιατί δίχως τή δική του τήν προσπάθεια-συμμετοχή, δέν μποροῦμε νά ἔχουμε παραγωγή ἐμμυχου ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ.

● ΕΤΣΙ, ὄχι ἁπλᾶ μόνο συμμετέχει, ἀλλά ἀπό τό βαθμό συμμετοχῆς του ἐξαρτιέται ὥς ἕνα μεγάλο βαθμό καί ἡ ποιοτική του στάθμη σάν πτυχιούχου πιά. Καί ἡ συμμετοχή τοῦ φοιτητῆ στή διαμόρφωσή του σέ ἐπιστήμονα, γίνεται ποσοτικά μεγαλύτερη (χρόνος μελέτης, ἔνταση προσπάθειας κλπ.) ὅσο πιό λίγες εἶναι οἱ δυνατότητες πού τοῦ παρέχει τό ἐργοστάσιο (Σχολή) νά γίνη ἕνας ὁλοκληρωμένος ἐπιστήμονας ἤ ἕνας καλός ἐπαγγελματίας.

● ΒΛΕΠΟΜΕ λοιπόν, ὅτι ὁ φοιτητής εἶναι ταυτόχρονα «προϊόν» καί παραγωγική μονάδα, ἀφοῦ συμμετέχει στή διαδικασία παραγωγῆς τοῦ «ἐργοστασίου» πού λέγεται Ἀνώτατη Σχολή. Ἔτσι, ὁ φοιτητής εἶναι πράγματι ἕνας ἐργαζόμενος. Γι' αὐτή του ὅμως τήν ἰδιότητα πρέπει: α) Νά ἀμείβεται καί μόνον τό 4,6% ἔχουν πατέρα ἐπιστήμονα). Εἰς τό 81, 5% ἡ μητέρα δέν ἐργάζεται καί ἀσχολεῖται μέ οἰκιακάς ἐργασίας. Τέλος, τό 18,5% ἀποτελεῖται ἀπό μητέρας ἀσχολουμένους μέ τήν γεωργίαν, οἰκιακάς βοηθούς, καθαριστρίας. Ἐπίσης καί τό μορφωτικόν ἐπίπεδον ἀμφοτέρων τῶν γονέων, εἰς μεγάλον ἀριθμόν φοιτητῶν, εἶναι χαμηλόν (τό μεγαλύτερον ποσοστόν ἔχει στοιχειώδη μόρφωσιν).

»Τό 61,6% τῶν φοιτητῶν εἶναι τό πάνω ὁ ταλαίπωρος φοιτητής. Ὅσο γιά τόν διπλά ἐργαζόμενο σπουδαστή, δέν ὑπάρχει καμμιά σχεδόν προστασία ἤ συμπαράσταση γι' αὐτόν, ὅπως εἴδαμε. Τώρα, γιά τή συμμετοχή του στή διοίκηση τοῦ Πανεπιστημίου, θά μιλήσουμε σέ ἄλλο κεφάλαιο.

Ψυχαχωγία — Ἐπιμόρφωση

ΠΑΡΑ τήν ἀκανόνιστη κατανομή τῶν ὡρῶν τοῦ προγράμματος σπουδῶν καί τή γραφειοκρατική λειτουργία τῶν Γραμματειῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, πού ἀναγκάζει τούς φοιτητές νά σπαταλοῦν τίς ἐλεύθερες ὧρες τους— ἐνῶ θά μποροῦσαν νά τίς διαθέσουν παραγωγικώτερα, ἐν τούτοις παραμένει χρόνος ἐλεύθερος, πού μπορεῖ νά διατεθῆ γιά τήν ψυχοπνευματική ἀνάπτυξη τῶν φοιτητῶν.

● ΠΟΙΑ εἶναι ὅμως ἡ προσφορά τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καί ἰδιαίτερα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιά τήν ψυχαγωγία, τήν πνευματική καλλιέργεια καί αἰσθητική ἀγωγή τῶν φοιτητῶν;

● ΑΠΟ τό σύνολο σχεδόν τῶν ἐκδηλώσεων γιά τήν ψυχαγωγία - πνευματική ἀγωγή μέσα στό φοιτητικό χῶρο, λείπει ἡ οὐσιαστική σχέση μέ τήν Τέχνη. Ἡ ζωτικότητα μεγάλης μάζας τῶν φοιτητῶν διοχετεύεται στή διοργάνωση «διασκεδάσεων» σέ ἀνάλογα κέντρα μέ τά «πρώτα ὀνόματα» τῆς ἐμπορικῆς νεοελληνικῆς ἐλαφρολαϊκῆς καί ξενότροπης μουσικῆς, στήν παροχή εἰσιτηρίων γιά τό γήπεδο, σέ ἐκδρομές μέσα καί ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἀπό